

ȘCOALA NOASTRA

Revistă pedagogică culturală a corpului didactic primar din jud. Sălaj

Două scrisori

I.

Stimate și iubite Domnule Revizor,

În primul loc Vă cer iertare, că aceasta scrisoare a mea, pe care mă simțeam îndatorat să vi-o adresez de mult, abia acum vi-o trimit. Motive independente de mine m'au reținut dela o plăcută datorie, ce o aveam față de D-Voastre ca Revizor școlar.

Primind revista pedagogică culturală „Școala Noastră“, am cetit aproape fiecare articol în întregime. Am rămas plăcut impresionat de munca ce o depun membrii corpului didactic din județ, de felul lor de gândire și de discuție al variatelor probleme atît de ordin pedagogic, cât și social.

Mai ales în județul Dvs. se cere o muncă intensivă și bine armonizată. Viața de toate zilele ridică atâtea și atâtea probleme, specifice regiunii Dvoastre și cari adeseori se pun de-a curmezișul bunelor intenții și muncii dezinteresate, a D-Voastre personale în calitate de reprezentant al învățămîntului și a colegilor de muncă.

Se constată aceasta și din prețioasa dare de seamă asupra învățămîntului primar din județul Sălaj „O pagină din evoluția culturală la granița de Nord-Vest a Țării“. A fi cu o mână pe coarnele plugului, ca brazda să fie fără greș și cu altă a învinge obstacole de altă natură, sau chiar a para-lovituri — nu e ușor lucru. — Increderea în Dumnezeu, conștiința datoriei împlinită și

sprijinul înțelegător al fraților de muncă toate le învinge.

Personal țin să Vă mulțumesc, deși cam târziu, pentru căldura sufletească ce transpiră din recomandarea oficială, ce însoțește cele patru chestionare publicate în „Școala Noastră“ Nrii 11—12—1932.

Primiți Domnule Revizor, atât D-Voastre personal, cât și Membrii Corpului didactic din județ, sincerele mele felicitări pentru munca ce o depuneți întru luminarea neamului, muncă a cărei icoană o aflu în revista atât de grăitoare „Școala Noastră“.

Cluj, la 6 Martie 1933.

*Inspector General,
TRAIAN GHERMAN.*

II.

Domnule Revizor, University Library Cluj

Am primit răspunsurile Membrilor Corpului Didactic din județul D-Voastre relativ la chestionarele repartizate. Țin să Vă mulțumesc D-Voastre în primul loc și prin D-Voastră, personal fiecărui colaborator la munca culturală din județ. Răspunsurile primite fac cinste corpului didactic; sunt totatătea mărturii ale unei munci conștincioase și ale unei înțelegeri disciplinate a problemelor de ordin cultural și social.

Zălau, la 9 Mai 1933.

*Inspector General,
TRAIAN GHERMAN.*

NOTĂ. Publicăm, fără comentariu, aceste documente importante, despre activitatea membrilor corpului didactic primar din Sălaj. Dată fiind concepția de-o superioritate incontestabilă și de-un spirit de observație subtil și obiectiv în privirea de ansamblu a problemelor noastre culturale, de către autorul lor: o deplină satisfacție și mulțumire ne stăpânește în momentul când le inserăm în coloanele revistei noastre. Aceste rânduri emanate din căldura unui suflet mare și iubitor, vor servi ca un stimulent la datorie pentru toți „colaboratorii” la munca de culturalizare și ca un prețios document pentru posteritate. (Red.)

DIN DURERILE VIETII COPIILOR.

„Societatea de Mâine“, excelenta revistă clujeană, a început să publice (Nr. 3-4—1933) sub semnătura d-lui I. Clopoșel „Un program de culturalizare a satelor“. Deocamdată Dl I. Clopoșel înfățișează o problemă nouă, dar deosebit de importantă pentru satul nostru, aceea a *căminului școlar*. Această problemă a trecut și în discuția „Astrei“ la Cluj, unde minți luminate ca d. *Bogdan Duică, Dr. Iuliu Hațieganu, I. Clopoșel, C. Iencica, ș. a.,* și-au propus să cerceteze și să realizeze tot ce poate ridica nivelul satului prin școală. Dar problema trebuie să preocupe mai ales pe învățători, pentru că numai cu concursul lor și *cele mai adeseori numai prin efortul lor*, se poate realiza, într'adevăr, ceva bun în viața satelor noastre.

Căminul școlar este un ideal a cărei realizare ar însemna o aripă îngerească întinsă asupra unor suflete care au nevoie de multă iubire și îngrijire. / Central University Library Cluj.

E inutil să evocăm în amănunte duioasele scene din viața copiilor, care vin la școală dela câte 5—6 km. depărtare, iarna cu picioarele ca niște butucei, cu mâinile crăpate, cu fața crispată de ger, ori primăvara și toamna prin sloată și prin noroaie pe care părinții lor nu s'ar încumeta să le treacă decât călare. Prânzul lor, când rămân și pentru orele de după masă, e de o mizerie care te cutremură. Urmează seara expediția întorsului acasă, prin amarnica suflare a vântului, ca la sfârșitul drumului să ajungă epuizați în căminul părintesc, unde nu-i nici îngrijirea de care au nevoie, nici înțelegerea pentru munca cu care-și frământă ei mintea în școală. Nici somn, nici masă, nici școală cum trebuie! Pentru mulți copii dela țară viața vine cu griji grele dela șapte ani și n'are surăsuri decât vara, când pe pășunea satului, în urma cirezilor de vite, uită și de școală și de carte.....

E pentru noi una dintre cele mai mari îndatoriri să-i facem copilului școala tot atât de dragă ca și câmpul. Lucrul acesta trebuie încercat și pe calea *asistenței — a ajutorării* — și nu numai că vom da școlii noi puteri de atracție, astfel încât și copiii necăjiți s'o dorească, dar vom realiza cu timpul o ridicare a nivelului vieții sătești, ceea ce este de o importanță covârșitoare.

Școala noastră primară a cunoscut la orașe o formă de asis-

tență a elevilor: *ospătăria școlară*, în care se dădea de mâncare, la prânz, copiilor săraci. În bună parte cheltuiala era susținută de primărie.

O asemenea ospătărie a existat anul acesta la Oradea, pe lângă Școala primară No. 4, organizată de „*Liga Bunătății*” și condusă de doamnele Ecaterina Dan institutoare, Leonida Dr. Mureșanu și dl Ludovic Gyengie, institutor. Timp de 100 de zile s'a dat mâncare gratuită la câte 80—140 de copii zilnic. E un început lăudabil.

Ținuta noastră ar trebui să fie realizarea în tot locul a unui cămin, cu găzduire completă pentru copii nevoiași, adică masă tot timpul și casă cel puțin pe vreme rea. Fără 'ndoială că lucrul nu e ușor și cere sacrificii de timp și de bani. Rezultatele ar fi însă uimitoare din toate punctele de vedere.

Totdeauna sărăcia și-a făcut mendrele cu sănătatea copiilor, târând în urma sa toate mizeriile fizice și morale. Anchetele făcute în străinătate asupra acestui trist capitol, au dat rezultate edificatoare. Dacă cităm rezultatele câtorva dintre ele, o facem numai pentru a evidenția ipocrizia bogaților, care *invidiază sănătatea copiilor săraci(!)*.

La Glasgow — în Anglia — cercetătorul *Makenzie* constată că buna stare fizică și sufletească a copiilor crește cu numărul camerelor care formează locuința părintească iar mortalitatea e în raport invers cu numărul camerelor.

Tuberculoza face următoarele victime la 1000 de locuitori pe an:

Pentru 1 cameră	24.
„ 2 camere	18.
„ 3 „	12.
„ 4 „	7.

Binet și *Simon* cercetând din p. d. v. fiziologic vre-o 600 de copii (la Paris) ajung la constatarea că mizeria fiziologică a copiilor „*este cauzată de tot ansamblul de influențe deplorabile ale mediului, care sunt produse de mizerie, alimentația rea, igienă proastă, etc.*”

Mac-Donald — la Washington — măsurând forța musculară a copiilor, a găsit-o mai mică la copiii săraci.

A. Nicefow — la Lansauene — Elveția — cercetând care sunt diferențele care reies din compararea copiilor săraci cu cei bogați în ce privește talia, greutatea, perimetrul toracic, indicele

de respirație, forța, rezistența la oboseală, circumferința capului, înălțimea frunții, capacitatea craniană probabilă, greutatea probabilă a creierului, a găsit că *media tuturor acestor măsuri este inferioară la copiii săraci față de colegii lor bogați.*

Rouma*) făcând cercetări la Bruxelles asupra cauzelor care împiedecă dezvoltarea normală a copiilor, găsește că sunt următoarele: *locuința insuficientă, absența mamei, hrana insuficientă.*

Dacă s'ar face la noi asemenea cercetări, am ajunge la aceleași rezultate, atât la orașe cât și la sate. Intrând într'o școală primară rurală (sau de margine de oraș) prima impresie pe care o ai e însoțită cu o tresărire de milă și de durere: lipsa de îngrijire o citești aproape pe toate fețele copiilor. E o mizerie cu care noi aproape ne-am deprins, dar care nu scapă observației vizitatorilor străini, care de mult au ajuns la convingerea că suntem o nație subalimentată. Lucrul acesta e de mirare, dar și de neiertat pentru bogăția proverbială a țării noastre.

Cazurile sporadice de bună voință față de copiii săraci trebuie generalizate și asistența lor organizată, ca să dea maximum de rezultate. BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ce se poate face? De la cănița de lapte, cu o bucăciță de pâine, pentru copiii care vin flămânzi la școală, până la supă caldă și mâncarea cu carne la prânz (ce fericire!) ori și seara, cu pătuțul curat, cu baia înviorătoare. Sâmbăta — pentru toți copiii — câte nu poate face o inimă generoasă de învățător și mai ales de învățătoare pentru niște bieți copii care, altfel, n'au parte în trista lor vieță de nici o îngrijire omenească!

Asemenea lucruri s'au realizat în alte părți, potrivit împrejurărilor locale.

La Viena, în imensele clădiri (cu 4—5 sute de locuințe fiecare!) pe care le-a constituit primăria după războiu, pentru a adăposti familiile strămtorate, am văzut admirabile școli, în care copiii rămân toată ziua (părinții fiind la lucru) și pentru o sumă neînsemnată se reîntorc seara în familie bine hrăniți, odihniți, curățiți.

Am vizitat câteva sate franceze a căror locuitori erau angajați în industrie. Peste tot în bucătării mai modeste ori mai bogate, dar totdeauna curate (în care elevele învățau *practic* gătitul) se prepara hrana elevilor care, dacă ar fi mers acasă n'ar fi găsit pe nimeni și ar fi fost împinși, fără voia lor, la vaga-

*) Datele acestea sunt luate din „*Pedagogie Sociologique*” de G. Rouma.

bondaj și la alte răutăți. Mi-a plăcut cu deosebire ospătăria dela *Chatenoy*, la vreo 15 km. departe de Paris, unde pentru un franc copiii primeau la prânz trei feluri de mâncare bine preparată.

Pânea și vinul (îndoit cu apă*) și le aduceau copiii de acasă. Masa se lua în comun, de față fiind o învățătoare, care pentru osteneala de a supraveghea elevii primea hrana gratuit.

Acești copii, bine hrăniți și cu grijă supravegheați, duc în familiile lor impresii despre o viață mai bună pe care părinții, din dragoste ori din ambiție, caută s'o realizeze și'n căminul lor.

Asemenea ospătării, cu mâncarea preparată în școală și cu masa supravegheată, se găsesc pretutindeni în țările civilizate.

Pentru noi problema ajutorării elevilor sărmani prezintă o importanță cōvârșitoare. Ea nu va fi numai o operă de asistență ei și de educație populară, de familiarizare a poporului, *prin școală și prin copii*, cu o hrană substanțială, suficientă și variată și cu elementare regule de igienă.

Credem că asupra acestei mari probleme trebuie îndreptată atenția tuturor și'n special a conducătorilor școlilor, care au putința să mobilizeze în jurul lor toate energiile satelor și ale orașelor, spre a începe lupta împotriva sărăciei și a ignoranței care ne decimează populația. Învățătorii, care prin nobila lor misiune sunt destinați să pregătească înfăptuirea tuturor operelor de mare importanță națională, nu vor pregeta — cu toată jalnica lor situație — să înceapă fățiș lupta grea care va asigura generațiilor viitoare o pâne mai bună și un cămin mai confortabil.

Cine poate tăgădui că chiar buna stare a corpului didactic nu se va resimți în mod fericit, după ce din îndemnul și prin osteneala sa națiunea română va răzbi în câmpul luminos al vieții, dincolo de hotarul sărăciei și al ignoranței?

Dimitrie Goga

profesor - Cluj.

*) În Franța consumarea vinului este încurajată chiar în școală. Deși s'ar părea curios, consumarea vinurilor franceze, care sunt foarte bune, este un mijloc sigur de a combate alcoolizarea populației prin băuturi tari și periculoase.

„ȘCOALA FĂRĂ SUFLET.”

Titlul, cât și motivul de a pune problema ce el o deține sunt culese din undele atmosferei cerești, sămănate fiind prin sârmele dela Otopeni pe întreg ținutul românesc de dl. Rădulescu-Motru, ilustru profesor și literat al școlii românești.

Reținând problema în punctele principale așa cum a fost pusă de conferențiar și fixând aceste puncte drept jaloane de orientare într'un proces de auto-cercetare a vieții noastre de dascăli, putem confirma și mărturisi sincer multe din neajunsurile școlii primare de azi. Poate că o auto-cercetare în cadrul celor cuvântate ne-ar duce la descoperirea unor slăbiciuni jenante, totuși, putem totdeodată înțelege și geneza lor și ca atare o posibilitate de remediere ar sclipi la orizont.

«Școala în care lipsește entuziasmul învățătorului este școală fără suflet,» e o școală rece în care totul se petrece sub povara unei legi rigide; cuvântul învățătorului e sec, mintea copilului e stâlcită de buchea cărții-străină de cele mai multe ori de ceace e sufletul lui la această epocă. Intre «Domnul» de pe înălțimea catedrei și copilașul timid din fundul pupitrului stă deschisă adânc o prăpastie, peste care se întinde din când în când — nu atât ca o punte de trecere cât mai ales ca un motiv de sfidare a ei — nuiăua ori dojana aspră după care micuțul e îndepărtat tot mai mult.

Nu «lipsa de conștiință» a învățătorului în ceace este el ca dascăl și ce trebuie să facă ar fi cauza lipsei de viață într'o școală. De multe ori el e eminent cărturar și cu toate astea școala în care lucrează el e moartă dacă în sufletul lui nu se găsește acel ferment — «entuziasmul» — care să frământa, să-i întindă marginile și să dea viu grai cunoștinței sale. «Nimic nu este mai frumos de cât un învățător care este fericit în munca sa» spune Diesterweg și mi se pare că această «fericire» a lui Diesterweg e «entuziasmul» Dlui Rădulescu-Motru.

Entuziasmul, atmosferă permanentă în care să trăiască școala, se poate realiza atunci când învățătorul crește pe elevii săi în lumina idealurilor sale proprii. Idealul pe care el însuși și-l pune vieții, credința neșarmurită pe care o nu-

trește în urmărirea lui pentru a-l realiza în cât mai mare măsură să fie puse în ochii copiilor ai căror pași să se îndrepte chiar pe cărarea învățătorului. Și de ce tocmai această cerință pentru realizarea entuziasmului? Pentru că în munca lui, se cere dela învățător suflet și orice om, numai în slujba idealului său își pune tot sufletul, toată străduința. Învățătorul lucrând cu toată inima pentru idealul său și prinzând în cercul lui de activitate și pe micuții elevi, reușește să stâmpere setea lor, atât de ferventă, după faptă și cunoștință. Să punem suflet din sufletul nostru în tot procesul de învățământ e ceea ce se sub înțelege din modul cum concepe conferențiarul realizarea entuziasmului în școală.

Consequent considerațiilor de mai sus se pune acum problema idealului învățătorului, a cărei deslegare presupune o preînțelegere a ceea ce este copilul când vine în școală și ceea ce trebuie să facă ea din acest micuț.

Când pășește copilul pe pragul școlii, viața lui se trece într-o activitate-joc multilaterală, nestabilă, lipsită de practicitate și cu nuanță efectivă. El vrea să facă multe, să știe mai ales din ceea ce are legătura cu lumea lui copilărească. Școala trebuie să-l redea ca un fel de a lucra ordonat și disciplinat în litera unei morale acceptabilă de societate, garantându-i maximum de îndeplinire — prin propriile sale puteri — a cerințelor vieții deci, realizarea în mare parte a fericirii lui. Școala primară «trebuie să dea în primul rând, pe pionerii muncii raționale în care să se sprijine viața satului de mâine.» «Pionerii muncii raționale» din viața câmpenească e ceea ce trebuie să dea școala și ceea ce însuși copiii o cer sub imboldul trăsăturii caracteristice a firii lor din naștere.

Dar nu ni-i dă.

Firea copilului, văzută în toată dotația ei naturală, nu se poate alătura idealului învățătorului de azi — «un ideal pur intelectual» — pentru a se putea realiza entuziasmul necesar succesului în învățământ. Iată, deci, care e lipsa de căpetenie în școala primară de azi: nepotrivirea între idealul învățătorului și scopul ce trebuie să-l țințească învățământul. Cauza e pedeoparte școala normală care «a predicat, numai,» ani de zile elevilor săi, iar pe de alta reaua întocmire a programei de învățământ pentru școala primară.

«Învățământul e lipsit de practicitate»; învățătorul lu-

crează potrivit unui ștoc vast de cunoștințe — cunoștințe numai fără să fi fost aplicate la viața practică — iar cartea copilului, întocmită conform programei, e bogată iarăși numai în cunoștințe abstracte-streine de spiritul lui, a cărui primă dorință e de a realiza lucrul, nu de a-l învăța pe dinafară.

«Invățătorii au văzut, de cele mai multe ori, în munca țaranului motiv de scoborâre intelectuală și morală.» E usturătoare afirmația, dar e plină de adevăr; vina nu e a lor, e a școlii normale căci așa i-a crescut.

Idealul învățătorului să fie din lumea realizărilor practice și urmărirea lui să înlăture pedantismul și să se săvârșească numai în forme ușoare acceptabile și sufletului simplu al copilului. Numai așa se poate obține o școală plină de viață, o viață care se desfășoară într'un spirit de colaborare: învățătorul cu priviri mai largi și copilul însetat de a vedea și el mai departe.

Pentru a putea face din copil o ființă practică s'a folosit constrângerea; rezultatul a fost contrariu: desgustul și sila pentru muncă, socotind-o ca pe o povoaară grea. S'a folosit libertatea deplină: copilul să deprindă singur, el, o viață practică; s'a ajuns la anarhism.

Mijlocul ce poate duce la rezultate bune este «Cooperarea în activitate.» Pe deoparte copilul e liber fiindcă în cooperare își găsește satisfacție, una din tendințele esențiale ale ființei omenești — sociabilitatea — iar pe de altă parte e și constrâns dacă această muncă e îndrumată bine, realizând procesul de socializare, adică trecându-l de sub conducerea eului individual sub cel social.

Făcând din copil o ființă socială — în sensul acceptabil de societate — «am făcut din el o ființă cu spirit practic.» Vieța lui e câștigată, complectându-se cu a semenilor săi. «Socializarea individului se face prin cooperare».

«Sp. Haret a fost vizionarul acestui lucru măreț ce trebuie dat școlii și i l-a dat, numai nu în latura cea mai potrivită ei.» A îniiințat în școlii cooperatiivele de credit, băncile populare; școala cere, însă, pe cele de consum și producție, căci acestea vizează direct viața practică în lumina căreia trebuie să trăiască școala.

Prinurmare: un ideal cât mai puțin pedant la învățător, un învățământ cât mai practic precum și o muncă școlară

desfășurată pe cât se poate mai mult în spiritul cooperației, sunt singurele garanții — după cum se desprinde din conferință — cari să poată reda viața școlii.

Realizarea a căteșitrele depind, în mică măsură de legiuitor, în cea mai mare parte însă de învățător, dacă el își înțelege misiunea.

După radio din 17-III. 1933.

V. Pupăză,
inv.-stud. Stârciu.

MONOGRAFIA

Școlii primare de Stat din comuna Hurezul Mare, jud. Sălaj.

de Traian Cionfi

inv. dir.

INTRODUCERE.

Înainte de a începe încreștarea la răboj a evenimentelor școlare din comuna unde funcționez, am răsfoit arhiva școlii destul de săracă în documente, precum și a parohiei locale, unde am găsit în schimb acte și însemnări vechi din belșug, puse la dispoziție cu amabilitatea ce-l caracterizează, de către M. O. D. Romul Mihalca, preot local actual.

Țin să fac o expunere obiectivă și bazată pe acte autentice constituite de înaintașii noștrii, cari au ținut vie făclia românismului, decenii lungi și grele, chiar și în acest mic dar amenințat cuibușor stăbun care este acum Hurezul Mare.

De astă dată, — să fiu sincer, — munca mea e destul de ușoară. Am găsit isvoare din destul. Am înaintea mea un vraf de registre vechi, — protocoalele frământărilor și îngrijorărilor de demult, — cari mă transpun în urmă cu 110 ani, (1823) înșirându-mi evenimentele în mod fidel. Ba mai am la îndemână și o «Cronic'a școlaria», scrisă la 1893 de răposatul întru Domnul, cândva protopop Ioan Mihalca din loc, și care cu oarecari concepții de erudițiune scriindu-o, și-a eternizat numele prin ea.

Nu-mi rămâne decât să o răsfoiesc și să adaog cele ce s'au precipitat în urma lor până astăzi.

În precuvântarea dela «Cronic'a școlaria», care are motto: «Istoria est magistra vitae», preotul Ioan Mihalca, după, o

expunere de motive generale din domeniul istorico-religios; ne lămurește care este scopul acelei cronice, zicând: «Națiunile diverse se mandrescu cu istori'a lor plina de epoce memorabile. Unele tieri dicu ca au avutu «epoc'a de aur», séu a in florirei și fericirei lor, la a caroru cetire omulu se inspira de faptele maretie indeplinite de eroii aceluor epoce, aieve demne de lauda și admiratiunea posteritații. Êr dein istori'a «decadinției» națiuniloru oru popérelóru pe langa compățimirea lor inventiamu, de ce și cum avem a ne feri de acei indivizi și de acele fapte, de acele patimi, cari ne ducu la catastrofe fenebre.»

Religiunea și scol'a séu invetiamentulu, acesti doi factori principali ai vieții omenesci, încă si-au istori'a lor plina de invetiaturele cele mai folositoare, cari urmandule omenimea intregă și individulu singuraticu, de siguru si-ajungu scopulu lor sublimu prefiptu de Proni'a divina și astfelu corespunđu chiamarei lor, careia decumva orice fiintia, nu ar corespunde, in vanu a esistatu».

Și mai departe: Cluj / Central University Library Cluj

«Invetiamentulu neamului romanescu, pe langa tóte ca in urma apasarei, tiraniei și fortiei brutale seculi intregi a fostu sititu «se dórma unu somnu de mórte», pe langa tóte ca abia in secolulu alu XIX-le a fostu trezitu dein perirea la care l'a osanditu crudii lui tirani, inca-si are istori'a sa, ce e dreptu ca scurta, dar chiaru pentru acea frumoșa, laudabila, iaci invetiamentu romanu aprópe, — fóarte aprópe, — sta de cnavetiamentulu altoru popóre cari au fostu dominante de seculi intregi. Progresulu mare in restempu scurtu caracterisédiã istori'a invetiamentulu romanu.»

Invetiamentulu neamului romanescu in genere s-a și descrisu de condeie dibacie și chiamte spre acea; aci, in aceasta cronic'a scolaria inse, binevoitoriulu cetitoriu va afla numai nisce trasuri palide, nisce insemnari resfirate despre trecutul scólei gr. cath. de Hurezu, (cândva Nanda), cari dein templu in templu voru fi continuate de cei ce voru conduce destinele acelu scóle a unui satutiu, care si elu, pe langa micimea sa conferesce ca unu atomu la constituiree invetiamentulu neamului romanescu.

Nu e lucru zadarnicu a face unele insemnari dein viéti'a scóleloru populare, séu rurale, și acésta :

a) ca astfel se eternizeze faptele laudabile ale strabunilor pentru posteritate, care în templu de restricte să se p^ota însufleși dein exemplele strabunilor și dein respoteri se p^ota conlucra la înflorirea invetiamentului, care p^ote se dé mejil^oce de scapare satului și neamului în pericule, și care invetiamentu face ca poporul se propas^esca în cultura și sciintia, fora cari doue nu este propasire și

b) ca prein indegetarea evenimentelor și schimbarilor obvenite dein templu în templu, conducatorii se aiba idei chiar (clare) despre starea invetiamentului, ca apoi observandu regresu, să se cugete la mijl^oce ce ar fi în stare se dé unu nou sboru invetiamentului solicitatu de t^ote superioritatile, ér la c^osu de progresu laudabilu prein recunoascerea meritelor, — «celoru ce ambla pe calea cea strim^tă și cu necasuri se sc^ola, cu jugulu în grumazulu loru au luat» și «a ostenitu în vi^a Domnului ca ziu^ași demni de plata loru», — să se nasueasca a potentia progresulu invetiamentului prein remuneratiunea binemeritate care, — durere, — arareori obvine în comunele rurale.

Deci ca aceasta cronic^a se fia fidela, în densa voru fi de a se induce t^ote schimbarile obvenite în personalulu didacticu, în procurarea instrumentelor de invetiamentu, în ordinatiunile mai inatte, cu unu cuventu t^ote lucrurile ce se referescu la invetiamentu».

EXPUNERE GENERALĂ DIN ISTORICUL COMUNEI

Comuna Hurezul-Mare nu s'a numit tot așa și în vechime. Din hrisoavele vechi reiese cumc^ă înainte de anul 1851, numele-i era Nanda. Aceasta numire o poseda după numele văii în care era situată. Dealtfel și acum tot pe valea Nanda este situată; dar mai spre sud de locul vechiu. Mutarea de pe locul vechiu în acel nou, după afirmațiunile lui Mihalca Ioan, s'a făcut în urma luptelor crâncene ce a avut contele Károlyi cu vecinul și rivalul său, contele Drakfy, — alias Dracul, — tocmai pe teritoriul comunei Nanda. Locuitorii s'au văzut nevoiți a-și părăsi căminurile și a se împrăști care înc^otro cătând sc^ăp^ăre. O parte din ei au mers pe Nanda în sus, spre codru, întemeind comuna Stâna (sau Bolda) iar altă parte au venit pe Nanda în jos, întemeindu-și la eșirea ei dintre dealuri căminuri noi, sat nou, denumit tot Nanda.

Dar aceasta nouă Nandă era impresurată de păduri mari, unde se găseau mulțime de păsări sălbatice, dintre cari păsările nopții, adică huhurezii erau foarte mulți. Locuitorii comunelor învecinate, ziceau în formă de glumă, noului sat Huhurez care cu timpul a rămas prescurtat Hurezul de astăzi. În protocoalele vechi s'a înscris pentru întâieși dată Hurez în anul 1851 de către preotul Moise Novacu de Vaida-Hunyad.

Dar nici aceasta numire n'a rămas definitivă. Până la anul 1926 comuna făcea parte din județul Sătmarului. Deodată cu noua lege administrativă a fost alipită județului Sălaj, spre care avea mult mai mare accesiune economică. Cum în județul Sălaj mai era o comună cu aceeaș numire, autoritățile spre a face deosebire între două comune cu nume sinonim l-a numit pe acesta Hurezul-Mare.

Vechii locuitori ai Hurezului erau exclusiv Români. Intemeindu-se noul sat într'o pozițiune mai prielnică traiului, cu deosebire cultivării viei și pășunatului, acest fapt a atras în acest loc și locuitori de altă limbă, anume pe șvabii veniți dela Nord, din Beltiug și Homoroade, — aduși de baronii unguri din Germania și colonizați pe moșiile lor spre a regenera agricultura.

Șvabii au venit, după cum știm, în comună pe la sfârșitul sec. 18 și începutul sec. 19. Ajutați în toate privințele de stăpânirea veche, ei au întemeiat gospodării noi prospere, întrecând pe Români. Dela ei au împrumutat și Români multe deprinderi bune, în ceea ce privește agricultura și felul de trai, și cu deosebire portul. Astăzi nu se poate face deosebirea între înfățișarea exterioară a Românului față de Șvabul conlocuitor căci ambii poartă aceeaș îmbrăcăminte nemțească. Dealtfel Șvabii sunt un popor pașnic, religios și sărguincios așa că Românul a trăit totdeauna în bune relațiuni cu ei.

— Va urma —

SINDICALIZAREA PROFESORILOR DE GRAD SECUNDAR.

Rana care dela un timp încoace căuta a zdruncina structura de organizare a Asociației Generale a Federației Corpului Didactic din România, care în felul cum era proiectată avea forța morală și frumoasă menire de a apăra în cel mai înalt și categoric grad interesele morale și materiale, ale membrilor ei, și-a arătat existența sa virulentă în congresul general al Federației dela 19 Martie 1933 ținut la București, unde o parte dintre membrii asociației generale a profesorilor secundari călăuziți de meschine interese personale absolut nejustificabile în fața Federației, precum și a opiniei publice, și-a arătat adevăratul ei principiu de distrugere față de ea, care s'a și declarat fapt realizat în adunarea generală statutară a profesorilor secundari din România, întrunită în zilele de 20 și 21 Aprilie 1933, la Chișinău, în care s'a votat moțiunea, prin care profesoriimea secundară admite în principiu organizarea sa în sindicat național-profesional.

Aceasta nouă organizare a profesorilor secundari în sindicat, caută a rupe cu desăvârșire cu metodele pașnice de luptă pentru revendicarea drepturilor sale, pentru cari Federația a luptat până în prezent, dând naștere prin aceasta la ruptura de care ei nu se căiesc, după cum nici noi cari am rămas pe lângă vechea noastră organizație de asociație profesională, care până în prezent dacă nu ne-a dat absolutul, ne-a dat cel puțin absolutul posibil.

Faptul în sine nu ne-ar interesa dacă în acea adunare nu ar fi fost și câțiva colegi învățători și aceștia, natural dintre acei ce au aruncat și caută să arunce tot felul de insulte la adresa vrednicilor conducători ai asociațiunii noastre și al aliniatului a) p. II al moțiunii de sindicalizare, care cere profesorilor secundari propagarea ideii de sindicalizare printre membrii corpului didactic primar și universitar pentru a câștiga cât mai mulți aderenți.

Cum înțelesul noțiunii de sindicalizare profesională cred că nu prea este cunoscut nici pentru acei ce-au aderat pentru aceasta organizare și cu atât mai puțin de membrii corpului didactic primar, pentru care această doctrină apare ca un ceva

neobișnuit, am crezut de necesar ca să ne oprim asupra ei, medităndui structura sa socială înainte ca unul careva dintre noi să facem pasul, pentru o organizație cu substraturi, amorfe și confuze.

Sindicalismul este o reacțiune anarhică față de stat și democrațiune, al cărei doctrine se pot privi din două puncte de vedere: teoretic și practic.

Teoretic ar fi unirea tovarășilor de muncă pentru promovarea celui mai înalt interes uman social și moral: «unul pentru toți» și «toți pentru unul», adică, sindicalismul înlocuiește sfintele drepturi ale omului.

Practic: «toți pentru unul» excluzându-se «unul pentru toți», deci sindicalismul în această ultimă fază devine o hetacombă de promisiuni deșarte în care comunitatea este jertfa conducătorilor, pregătindu-și astfel însuși decăderea ce și-o creiază.

Sindicalismul în sine este o organizațiune concretă de refuz categoric al tratamentului de stat, al cărui membrii caută ca prin măsuri represive, să smulgă din mâinile parlamentului puterea prin care să-și poată asigura existența sa de breaslă, în urma cărui fapt acesta nu reprezintă altceva decât o organizațiune politică, care pentru a putea ființa trebuie să-și caute aderenții în suveranitatea națională.

Sindicalismul în felul său abandonează libertatea de expresiune și manifestare al indivizilor, devenind astfel un tiran în unele cazuri, prin faptul că atribuie de multe ori celui mai nepregătit, capacitatea de a ști, înăbușind forțele creatoare al individualizmului, singura creație practică a naturii umane.

Sindicalismul ca organizație, pentru a putea triumfa, trebuie să aibă la spatele sale grosul unei națiuni, pentru faptul căci el este în veșnică luptă cu parlamentul și opoziția lui, cari numai constrânși de grave motive cedează cerințelor și presiunilor sindicaliste, de unde urmează că perspectivele unui sindicalism sunt două: gloria dacă dețin puterea la care numai cu greu poate să ajungă și suferința dacă nu o dețin.

Va reuși oare corpul profesoral sindicalizat să primească puterea dela națiune ca partid politic (căci altfel existența sa este periculoasă pentru însăși tagma ce o prezintă dacă nu are organizare și substrat politic) sau ba?

Este și aceasta o linieră a viitorului apropiat sau îndepărtat.

În ce privește noua mișcare a profesorilor secundari din România în organizațiune sindicală, nu este altceva decât ambiția forței personale a câtorva, care din cauza slăbiciunii care îi caracterizează, nereușind pe altă cale de a se valida, prin faptul că sunt neputincioși, caută să-și însușească forța unei tagme sindicalizate pe care în loc s'o ridice, îi vor aduce și mai mare amărăciune.

Având în vedere toate aceste considerente, membrii corpului didactic primar cari suntem cea mai chemată tagmă profesională de a apăra și menține intactă actuala organizațiune de stat și respectul Suveranității Răgale, care ne-a dat totdeauna Înalta Sa solitudine, nu vom putea adera nici odată la sindicalizare. Aceasta nu pentru că nu am fi de nici un folos sindicalizării, din cauză că suntem puși la dispoziția prefecturilor și revizorilor școlari, după cum a afirmat Dl Cichindeonu președintele profesorilor secundari, ci pentru că noi nu vedem nici un succes de revendicării în această formațiune. Învățătorimea, după cum și profesorii universitari, suntem mulțumiți cu actuala noastră formațiune urmând fidel pe acei în care ne-am pus întregile destine, cari conștii de chemarea lor, afară de excepții, știu să-și facă datoria.

Colegilor secundari nu putem de cât să le întindem mâna frățască, propunându-le să revină la matca de unde au plecat, căci în caz contrar sindicalismul lor fără profesorii universitari și învățători, va fi o organizație moartă, pentru ca să ducem pe mai departe lupta în comun, căci nu structura organizării Federației trebuie schimbată ci pe acei ce terfelesc interesele membrilor ei, exchizându-i din sânul organizației, ca astfel în comun acord, să punem la punct pe acei membrii lași și trădători, ce atunci când ajung la locuri înalte nescotesc interesele acelora, din mijlocul și prin spriginul cărora s'au ridicat.

Aceasta o vrem Dilor. colegi din învățământul secundar și nici decum transformarea asociației noastre în sindicalism.

Sânmiclăuș, la 28 Aprilie 1933.

Sabou Alexandru.

FRECVENȚA ȘCOLARĂ.

Una dintre cele mai necesare condițiuni, sub care s'ar putea ajunge la ținta visată de învățământul nostru primar, este, incontestabil, frecvența școlară.

Frecvența școlară este oglinda vie prin prisma căreia se poate vedea munca metodic și rațional depusă, pe ogorul patriei, de către învățător.

Vedem în unele comune o frecvență bună și normală, clasa este plină de copii în toț timpul anului, iar progresul îl vedem întotdeauna frumos și temeinic. În alte comune frecvența e slabă, de unde și progresul e slab, iar strigătul școlii sună în pustiu.

Dece aceia prăpastie mare între acelea comune, când și în prima și în a doua categorie sunt aceleași greutateși materiale, aceleași condițiuni de educație și fiecare își are educatorul ei?

Multe sunt cauzele cari fac aceasta prăpastie între acelea comune. Prima cauză dela care depinde starea frecvenței este conștiințiozitatea cu care muncim în clasă, arta noastră educativă de a atrage sufletele spre noi, în felul de a trata cu elevii.

A doua cauză ar fi ținuta învățătorului față de săteni, adeca raporturile ce trebuie să se găsească între învățător și săteni în ori ce împrejurare a vieții.

Omul fiind supus greșelii, nici odată nu va putea să ajungă la perfecțiuni, dar este dator a căuta să pășească pe drumul ce duce spre perfecțiune. Aceasta cu atât mai mult privește pe învățător, deoarece el nu este un om de rând, a cărui defecte și slăbiciuni să dispară odată cu el, ci sufletul lui ca educator se continuă și după moarte, în inima copiilor pe care i-a educat. Greșeli sunt în toate ramurile de activități omenești, dar a nici unora nu sunt poate, așa de răufăcătoare ca a educatorului, căci ale lui răsună în inimile zecilor de copilași, ce așteaptă educație.

O primă cauză dela care depinde frecvența, am spus că este conștiințiozitatea cu care muncim în clasă. Când un învățător intră bine pregătit în clasă, cu lecțiunile lucrate

mai înainte, cu dragostea de educator în inimă, să știe că a câștigat sufletul clasei, dragostea copiilor față de școală, la care zilnic cu drag vor merge. Când educatorul va intra nepregătit în școală, fără planurile de lecțiuni, ba poate fără a ști ce are de propus, atunci sigur nu va face lecțiuni bune, va preda la întâmplare, ori se va folosi de cuvintele: «Pe ora viitoare veți învăța de aci, până aci.» Copiii dacă vor învăța lecția va fi o învățătură mecanică fără nici un scop, care sigur dela un timp îi va plictisi, nimic nu-i va atrage la școală și încurând băncile vor fi fără copii.

Un astfel de educator niciodată nu s'a întrebat ce rol are el în educația neamului. Învățătorul trebuie să-și facă auto-critica activității proprii și mereu să aibă în vedere situația învățământului dela școala lui, întrebându-se întotdeauna: Cum am predat? Ce am neglijat? Dece n'am putut face mai bine? Cari sunt cauzele? Cum le voi putea stârpi? Și gândindu-se la cele de mai sus scopul lui va fi ajuns și școala totdeauna îi va fi plină de elevi.

A doua cauză este ținuta învățătorului față de săteni. Învățătorul trebuie să fie exemplu, la tot ceia ce vrea el ca să facă țăranii lui. Învățătorul să nu fie prea guraliv, dar nici prea expansiv, ci cu dragoste să asculte toate năcazurile țăranului, căutând cu precauțiune a-i da răspunsul cuvenit. Nu trebuie să se amenințe cu amenda atunci când într'o zi se întâmplă că nu-și poate trimite copilul la școală, ci blând trebuie tratat cu el, arătându-i răul pe care-l face în sustragerea copilului dela școală, căci aducându-i în față puterea legii nici atunci nu-l vom face să ne trimită copilul în aceia zi la școală, ba încă am născuț în sufletul lui ura față de școală. Vor fi țărani mai pușini înțelegători, dar și în contra acestora mai mult va face puterea cuvântului. Dacă îi vom admonia pe calea cuvântului, fie în adunări, sau în fața bisericii după terminarea serviciului divin, să fim siguri că mai repede se vor întoarce decât atunci când îi vom amenda, iar dragostea noastră ca educatori în comună nu va fi atinsă.

Pentru ca să aibă efect cuvântul învățătorului, trebuie să-și fi câștigat mai întâi dragostea și respectul țăranului, prin aceia că el a fost veșnic modelul spre care și-a așintit mereu țăranul privirile sale. Va căuta să fie veșnic atent căutând să nu lipsească niciodată dela datoria sa. Dacă numai o

singură zi copiii vor fi singuri în clasă și nimeni nu va veni la ora fixă la ei, să fie sigur că încă din ziua viitoare va scădea numărul acelor ce vor veni să asculte cuvântul lui.

Trebue deschisă cu drag ușa sufletului nostru, ușile școalelor, în Dumineci și sărbători pentru a fi pregătit zi de zi viitorul neamului.

Peceiu, la 20 Aprilie 1933.

Vasile Buda

dir. inv.

PAGINA FOLCLORULUI

INVĂȚĂTORII ȘI FOLCLORUL

Toropeala plictisitoare a iernii a trecut. Astrul dătător de viață își arată acum mai curajos fața, mulțumit și el că a putut răsbi furia nourilor ce au încercat atâta vreme să acopere strălucirea-i măreață și se nizuiește dinadins ași revărsa tot cu mai multă bogăție razele înviorătoare asupra unei naturi ce se frezește.

Ici un firicel de iarbă se ridică sfios de subt un bulgăre ce pare că-l înăbușe și-și expune vioiu verdeața-i înviorătoare în bătaia soarelui; mai încolo un clopoșel fericit că a trecut urgia gerului își scoate căpșoru-i alb și anemic din sânul încă rece al pământului nedesghețat complet; o musculiță veselă face salturi în aer, tumble zglobii, răsfațându-se de bucuria c'a scăpat din închisoarea ce părea că-i este silnică. Și sus de tot răsună o melodie venită din alte lumi, triluri măestrite, întrupate doar de undele vântului primăvăratic ce desmorțește sufletul și înseninează frunțile. Este glasul ciocârliei ce-și face cântul solie pentru Românul pe care-l dorește și-l chiamă afară la câmp unde-i ține de urît, înveselindu-l atunci când i s'ar părea prea grea munca sa destul de trudnică, care-i aduce belșugul casei.

E primăvara mult dorită. Românul a așteptat-o cu dor și atât i-a trebuit ca să audă, — cântul ciocârliei, cântecul său favorit, — și dintr'odată s'a trezit ca dintr'un somn adânc, pe care scuturându-l s'a refăcut complet, și a pornit afară gata să reînceapă firul muncii sale binecuvântate, să despice pământul, să împrăștie sămânța, să ceară mila Ceriului ca la vreme să adune roadele ostenelilor sale îndelungi.

Acesta este reînceputul vieții pe care natura ni-l oferă cu dărnicia-i anuală, este istoria unui proces sufletesc care naște și renaște; este înfățișat izvorul virtuților și momentul prielnic descărcării inimei robite par'că de mohoreala iernii.

Intr'o dimineață frumoasă de Martie, plugurile ies, vitele cuminți se lasă îndemnate de flăcării cu plete buclate în cari vântul se joacă neastâmpărat; iar ei se duc veseli în urmă ținând strâns coarnele plugului și cântând o frumoasă melodie învățată în șezătoarea de iarnă. Vâlceaua dealături răsună iar dâmbul din față transmite cântarea'n sus pe vale se lovește de o limbă de pădure încât umple întreg codrul care o alintă cu bunătate, ducându-i hangul până departe și înfrățindu-l cu murmurul tainic al izvoarelor.

Aceste sunt senzațiile ce cuprind toată făptura, predispunându-o la visarea ce umple sufletul de voia bună, iar pieptul omului neîncăpându-o, caută a gusta ceva și din fericirea infinitului.

* * *

Nu știu dacă așa fi găsit o mai frumoasă introducere a împrejurărilor cari fac sufletul românesc în general mult mai maleabil tuturor felurilor de manifestare, decât evocând această desmorțire simbolică a naturii cu care Românul e atât de înfrățit. Căci din această înfrățire cu glia străbună s'au născut toate bucuriile și năcazurile seculare, ș'apoi durerea precum și focul dragostei moștenite, s'a exteriorizat în tot felul de producții sufletești pe cari lumea cultă le numește folclor.

Eu sunt prea neputincios a putea să împreun aci atâta splendidă frumusețe ce caracterizează comorile sufletești ale neamului nostru, căci imensitatea inimei lui n'are'ndestul spațiu între Nistru și Tisa și'n dorul ei de expansiune a trebuit să se reverse peste aceste bariere, desfătând în drumul ei triumfal și pe străinii atât de obișnuți a ne batjocori și a dejesi tot ce era al nostru; impunându-le respect.

Astăzi națiunea noastră, prin dreapta sentință a istoriei, se impune în fața lumii ca un element de valoare și capabil să contribuie la promovarea civilizației sub toate aspectele ei, căci geniul popular ascunde 'n sine resurse nebănuite de energii multiple, cari n'așteaptă decât un mic stimulent spre a isbucni ca lava unui vulcan clocotitor în avalanșe greu de zăgăzuit.

Iar noi cei ce suntem conducătorii firești ai acestui

neam, — dascălii, — cari prin firea și forța împrejurărilor participăm întotdeauna și deopotrivă la bucuriile cât și la năcazurile celor mulți și avem posibilitatea de a prinde foarte multe din momentele de erupțiune ale sufletului românesc, noi învățătorii, suntem mai mult decât datori a ne sesiza de această nobilă atribuție și a le eterniza culegând tot felul de cântece, descântece, farmece, gâcitori, proverbe și zicători, precum și tot felul de producțiuni din literatura populară și apoi ale trimite celor competenți spre studiere și răspândire. Să nu se uite că aceste producții constituie un patrimoniu sfânt, care alături de altele, e menit să dovedească celor ce cu reavoință deneagă un drept sacru, cumcă poporul nostru are o origină veche în aceste plaiuri, și că oricât se vor trudi dușmanii noștri a denatura acest adevăr etern se vor isbi la tof pasul de dovezile noastre drepte și nimicitoare, fiindcă nu numai istoria timpurilor trecute dar și interpretarea acestor manifestații sufletești ale Românilor atât din trecut cât și prezent, dovedesc superioritatea noastră de rasă și continuitatea pe acest pământ. Iar marele suflet al neamului numai așa se va putea cunoaște și numai așa se va putea vedea clară unitatea lui, dacă vom aduna toate probele, toate producțiile sale, din toate colțurile țării. Și cine o poate face mai cu succes decât noi?

Au fost foarte mulți cei ce s'au ocupat cu culegerea folclorului românesc, dar nimeni n'a reușit pe deplin să adune tot cecece s'a produs. Și cred că nici n'ar putea face asta chiar dacă ar trăi zece vieți, fiindcă sufletul este într'o necontenită fierbere, într'o neîncetată frământare de a găsi cea mai frumoasă formă de exteriorizare; și azi un pic, mâine mai mult, se tot adaogă la comoara demult începută, astfel că pe măsură ce trece se tot ciselează un sentiment, nu de unul nici de doi, ci de marea mulțime anonimă, care-i gustă succesiv farmecul și-i perfecționează forma de exprimare, încât la sfârșitul sfârșitului iese ceva cu totul deosebit de punctul inițial, ceva ce individual nu se poate însuși dar oricine are dreptul de a se delecta în armonia lui, ca drept părtaș.

La Cluj*) există o Arhivă de folclor a Academiei Române, condusă de Dl Dr. Ion Mușlea care se îndeletnicește cu colecționarea acestuia, dând tot felul de lămuriri celor ce au

*) Strada Elisabeta No. 23.

îndrăgit această ocupație, ba acordă chiar premii celor ce se disting. Cei ce trimit material folcloristic acolo, sunt considerați ca membrii corespondenți iar anual se împărtășesc de un volum minunat al Arhivei care cuprinde studii și culegeri din literatura populară, efectuate în cursul anului.

Subsemnatul, la îndemnul Dlui revizor șef Dumitru Mărgineanu, — mă ocup de demult cu această culegere pe care o recomand cu toată căldura acelor colegi cari au cât de puțină plăcere și Vă mărturisesc sincer că ziua în care veți termina un chestionar trimis de susnumita Arhivă, va fi și pentru voi, — cum era și pentru mine, — o zi dintre cele mai plăcute, și Vă asigur că nu-i deloc o muncă care să-ți producă neplăcere sau altă greutate sufletească. Ba dincontra, ea se înglobează atât de frumos între îndatoririle noastre spirituale și extrașcolare care ne face cinste și ne înalță cu o treaptă mai mult în perfecționarea profesională. Și afară de asta, culegând folclorul satului, veți cunoaște psihologia lui și veți avea mai multe șanse de isbândă în munca de luminare și îndreptarea relelor ce veți găsi.

Dealtfel revista: «Școala Noastră» nu a fost niciodată străină acestor preocupări. Cel ce vrea să cunoască sfatul unui om competent în materie, să răsfoiască numărul 18 - 20 din Dec. 1930, la care eu n'am nimic de adăugat; doar atât:

Incercați căci nimic nu strică.

Trăian Cionfi

inv. dir.

PAGINA BĂNCII.

IN JURUL BĂNCII

În revista «Școala Noastră» No. 4. din a. c. s'au publicat de către unii colegi o serie de articole, prin care se invită lumea dăscălească să se solidarizeze în fapt, punând temelie unei instituțiuni financiare pe la care mult ajutor am putea avea în zile de restriște.

Unii din ei au procedat cu tact și cu nobleță descriind necesitatea unei astfel de instituțiuni în mijlocul nostru.

De fapt lipsa acestei instituțiuni s'a simțit de mult, însă

după cum se vede a lipsit omul de inițiativă. Astăzi când este, rămâne fapt împlinit.

În jurul băncii s'a discutat mult și se mai discută și astăzi, însă din toate discuțiile câte s'au făcut nimeni n'a tăgăduit necesitatea ei. De zece ani s'a vorbit despre bancă, însă nimeni n'a negat înființarea ei. În ultimul timp a făcut mare vâlvă articolul „*Banca noastră*” în care autorul articolului aruncă diferite invective la adresa învățătorimii ca acele de «ramoliți», invitându-i la «jocuri de inhibiție», ca apoi să revină la «temperamente de paprică», și în sfârșit la «urlete» așa cum numai d-lui le va fi înțeles, căci; fie care vietate își înțelege glasul său.

Cred că autorul aceluia articol nici nu cunoaște pe colegii săi, mai ales când îi compară cu: «vulpi șirete și oi naive».

Nu știi dacă între învățători sunt vulpi șirete și oi naive, dar știi că sunt periufe cari caută prin ponegrirea altora, să intre în grația celor mai mari. Autorul articolului «*Banca noastră*» e rugat să ia la cunoștință următoarele: nici un învățător n'a atacat ideia înființării unei bănci învățătorești. Ba din contra acei cari au fost învinuiți de desolidaritate și discordie, au fost cei dintâi cari au pledat pentru înființarea băncii, când colegul nostru, Gh. Apostol, a lansat un apel acum câțiva ani.

Un lucru însă: a lăuda pe unii și a ponegrii pe alții în acelaș timp, pentru a intra în grația cuiva, este cel mai ordinar sistem ce se practică în viața socială de astăzi.

Autorul articolului invită învățătorimea la solidaritate prin răs. Eu sunt de părere că răsul duce la balamuc, nu la disciplină socială.

În ce privește glasurile cărui îi mai adaugă adjectivul «strident» de altfel ideie imprumutată, să ia la cunoștință că n'au fost glasuri stridente, ci au fost glasuri de desnădejde, de disperare în fața situației ce i-s'a creiat corpului didactic, de politicianismul indolent. Și atâta timp cât învățătorimea va fi tratată mai prejos decât servitorii și grăjdarii, va striga mereu că doar li se vor destupa urechile și se vor trezii din stare hibernară în care se află.

Singurul și, ultimul lucru: dacă strigătele găștelor au salvat Roma, apoi să știi stimate coleg, că strigătele noastre

de desnădejde, va salva dăscălimea din impasul în care se află. Iar în ce privește jocurile de inhibiție ți-le vom lăsa la D-ta ca decor artistic a răsului pe care-l vei executa pentru disciplina socială, ce vei întrona-o cu acest sistem naiv.

Strașnică teorie, dar slabă concluzie!

D. I. Vlasie.

* * *

Criza prin care trecem, ce-i drept, e agravată enorm. Este o criză cu repercusiuni simțite în toate straturile sociale, o greutate nevăzută, apasă astăzi această omenire, desgustată și supra-saturată de toate neghiobiile politice, economice, financiare, ducându-ne din ce în ce la prăpastie. Când în țara miliardarilor, mii de bănci închid oblonul Când în patria belșugului și-a sgârâenilor lumea geme de crachul financiar ce i-a apucat de un timp încoace; iar ție învățător din Sălaj să-ți ardă de înființatul unei bănci?

Iată dar că trebuie să fim călăuziți de mult curaj și abnegațiune. Colegul Sabou, învinovățește asociația că ar fi în mijlocul ei, lașitate, indolență, și slăbănogie. Și are dreptate. Imi aduc bine aminte, eram la adunarea asociației în Noembrie 1930. Tot colegul Sabou — mi se pare — vine cu ideea »Băncii Inv. din Sălaj.« Caută omul să explice să documenteze necesitatea băncii etc. etc. Colegii, îl ironizează și făceau haz. Noroc că era prezent dl D. V. Toni și dl A. Pora Cluj, care ne spune că ideea e salutară și-ar fi bine realizată. Atunci își revin toți, se alege un comitet pentru redactarea statutelor etc.

La adunarea din Șimleu, statutele erau gata și se expun adunării generale. Apoi comentări, discuții, certuri, ca la orice adunare, până ce ideea băncii s'a dus pe copcă. S'a dus banca, s'a dus ideea soc. de înmormântare, s'a dus ideea unui cor al învățătorilor și mai știu eu câte. Intr'un timp era dusă și revista »Școala Noastră.« Lucrurile așa stau. La toate întreprinderile trebuie să fie un curent de opinii care să răstoarne totul. Dacă e bun sau rău, indiferent, »vetto« trebuie să primeze. Ce să faci, trăim în timpuri rele.

Astăzi, când ideea băncii este desgropată și redată de însuși dl. Revizor școlar D. Mărgineanu, atunci sunt ferm convinși că vom ajunge la realitate. Prin declarația ce-am subscris am făcut primul pas și nu suntem departe de izbândă.

Vor fi între noi, cari nu aderă la bancă, dar numai să nu le pară rău la urmă.

Sunt atâtea lucruri bune, cari s'ar realiza, când am avea banca noastră, că nici nu ni le închipuim noi acum. *In cadrul băncii, s'ar putea pune bază și acelei soc. de înmormântare, ce este înmormântată etc. etc.**) Câte nevoi bănești n'are omul. Îți trebuie un »leu« și în actualele situații unde să-l ceri? Un învățător tânăr, ieșit de pe băncile școlii, nu va merge în comună numai cu numirea în buzunar, că să cerșească o bucată de pâine, ci se va împrumuta dela banca noastră, până ce-și primește salariul.

Am dat cu toții la fundația »Gheorghe Lazăr« o mie lei și aici la banca noastră să nu dăm, să nu ne înscriem? Am comite un păcat strigător la cer. Invățătorii din România se pot mândri față de cei din străinătate prin numărul băncilor ce au. Noi cu banca noastră le-am îmulți numărul. Să dea Dumnezeu!

Lazăr Cosma.

PAGINA LITERARĂ

Amatorii de literatură

— Tineri și bătrâni —

Azi când revendicările noastre naționale s'au realizat, iar cele sociale sunt în drum spre realizare și când rănilor războiului sunt și ele din ce în ce mai cicatrizate, — nu poate fi o necesitate mai mare decât ridicarea nivelului cultural, ca să putem sta în rând cu popoarele civilizate, pentru care scop avem la dispoziție literatura.

Amatorii de literatură se împart în două tabere: Cei cu vârsta fragedă — tinerii — și cei cu mintea coaptă, vârstnici sau bătrâni.

Fiecare din aceste tabere au concepțiunea și modul de a vedea, cu totul opus din cauza nepotri-

*) Societatea de înmormântare e rezolvată chiar dela început. Fiecare membru al băncii este în acelaș timp și membru acestei societăți. În caz de deces sau boală grea în familie se acordă imediat cuvenitul ajutor. Este — cred — punctul culminat la care ajungem prin roadele binefăcătoare ale cooperăției. (Nota Red.)

virii etății. Cei dintâi văd tot ce-i frumos superficial, cei de al doilea văd tot ce-i raționat și concret.

Tinerii din aceasta perioadă, din vârsta periculoasă, când sângele le fermentează și în circumvoluțiunile cerebrale au imprimate: idealuri, iluziuni, castele în Spania, etc. și tot ce-i raționabil, pentru ei e neexistent.

Așa dar e ușor de înțeles că nu ar putea să le placă a ceti, decât ce-i scris în gustul lor și care să se conformeze cu simțurile lor, tot ce se acomodează cu însăși firea lor, și care la etatea de 16—21 nu este decât: pasiuni sentimentale!

Muzica ce le place să o asculte trebuie să fie cântată pe coarda inimii, în vibrațiuni delicioase, suave, etc. Ori ce altă muzică, fie cât de splendidă, lor li-se pare o melodie necunoscută, o melodie barbară care s'ar cânta în cine știe ce trib sălbatec de prin Africa și atunci? Poetul care va cânta cu măiestrie: Luna, stelele, ochii, părul, formele voluptoase, idei amoroase (Eminescu, Alexandri) etc. va fi „Trubadurul“ cel mai favorit.

Acest fel de literatură îl seduce, îl transpoartă în alte lumi, cum pe copii îi sugestionează poveștile cu Feți frumoși, Ileana Cosânzeana, etc.

Correspondența lor amoroasă, de cele mai multe ori cuprinde versuri dedicate idealului adorat, că rar sunt acei tineri cari n'au încercat sau n'au scris vre'o poezie cu caracter erotic.

Acest fel de literatură, după ce vor trece peste aceasta vârstă, va fi părăsită, va fi aruncată într'un ungher acoperind-o praful sau în cel mai rău caz va fi distrusă.

Cealaltă tabără, — vârstnici — sau bătrânii, după ce au trecut prin „perioada refacerii“ și acuma știu ceace-i: Vis și realitatea, lumea și viața, odată cu maturitatea își schimbă și felul de a fi văzând totul în clar prin prizma sufletului, pipăind totul ce-i încunjoară spre a se convinge de visuri, trudindu-se a-și îmbogăți cunoștințele cu tot ce este mai sănătos.

Aceștia sunt amatorii de literatură, cari vor ceti

pe acei autori, cari scriu despre realism, nu închipuiri.

Cărțile citite le păstrează cu sfințenie la locul de onoare, în bibliotecă. De ce? Pentru că sufletul autorilor se contopește cu sufletele acestor cetitori, în ritmul și bătăile de inimă și în orice ocaziune de convorbire literară nu au decât cuvinte de călduroasă recomandare plină de laudă.

Cei dintâiu — tinerii — copleșesc cu desăvârșire pe cea de a doua — vârstnicii, — cari nu sunt decât 10% din cititori de versuri, deci autori de versuri au popularitatea, rămânând ca din operele autorilor realiști să se hrănească sufletele vrâstnicilor.

Dar adevărata literatură, — potrivită pentru adulți de cele mai multe ori zace în rafturile bibliotecilor sau în vitrinele librăriilor lăsată fiind uitării, acoperindu-o praful, trist dar adevărat! Acest fel de literatură se tipărește foarte greu, căci tipografii spun că nu-i la modă, nu are căutare, tipărind numai o parte din literatură cecece e senzațional tradusă și aceasta din limbi străine, și tinerii se aleg cu sufletele otrăvite, pe când literatura în spiritul românesc rămâne pe planul al doilea cu tipăritul și cititul, și în acest caz cum rămânem cu încurajarea literaturii românești?

Pretutindeni auzim: „Lumină, cât mai multă lumină“! Da, se strigă dar nu se face, căci acei cari au îndatorirea de a susține aceasta „Lumină“ sunt acei cari suflă de cele mai multe ori, cu putere în flacăra dătătoare de lumină, ca s'o stingă!

Învățătorimea care trebuie să țină în mână lumânarea aprinsă, din care să răspândească lumina culturii, să lumineze calea adevărului, sunt singurii cari își înțeleg menirea chemării lor, dela care nu se abat și nici nu trebuie să se abată, din cauza furtunilor ce li-se opun în cale.

Ei sunt cârmacii corăbiei purtate de vânturi și bătută de valuri, dibacii cârmuitori, cari în vremuri liniștite și chiar furtunoase știu a scoate corabia la liman, a o cârmui la țintă, când furtunile și valurile s'au liniștit. — Viitorul e în mâinele lor!

A. Vanca, *inv.*

CĂRȚI-REVISTE

Dr. Onisifor Ghibu: 1. „Școala Românească din Transilvania și Ungaria“ Desvoltarea ei istorică și situația ei actuală, București 1915.

2. „Universitatea din Cluj și Institutele ei de educație“ Cluj, 1922. Prețul 25 Lei Memoriu înaintat M. S. Regelui Ferdinand I.

3. „După cinci ani dela Unire“ Dece mergem spre dezastru. Două scrisori deschise adresate dlui Octavian Goga fost ministru. Insoțite de documente. Cluj 1924. Prețul 25 Lei.

4. „Dela Basarabia Rusească la Basarabia Românească“ Analiza unui proces istoric însoțită de 186 documente. Vol. I. Cluj 1926. Prețul 200 Lei.

5. „Ardealul în Basarabia“ O pagină de istorie contemporană, Cluj 1928. Prețul 100 Lei.

6. „O imperioasă problemă națională: Unitatea religioasă a Românilor“ Beiuș 1931.

7. „In jurul preluării Universității din Cluj“ Extras din «Revista Generală a Învățământului» Nr. 4—1931.

8. *Basarabia în statistica Universității din Iași.* Extras din «Arhiva pentru Știința și Reforma Socială» revista Institutului Social Român, Anul X. Nr. 1—4, București 1932.

9. „Catholicismul Unguresc în Transilvania și Politică Religioasă a Statului Român“ Edi-

ția a II-a Cluj 1932. Prețul 200 Lei.

Operele dlui Onisifor Ghibu, profesor la Universitatea din Cluj și membru coresp. al Academiei Române, sunt tot atâtea documente de-o superioară valoare în evoluția culturii naționale și o fidelă icoană din trecutul școlii românești din Transilvania, pe care a cunoscut-o sub toate aspectele ei în calitate de Inspector al învățământului conf. ortodox din Transilvania. Sunt opere indispensabile pentru studiul istoriei învățământului nostru și sbuciumul culturii naționale. De aceea ar trebui să nu lipsească din nici o bibliotecă școlară și populară. Vom mai reveni asupra lor. (D. M.)

— „Pagini alese“ A apărut în editura «Cartea Românească» Nr. 3 Miron Costin: *Cartea pentru descălecatul dinții.* Letopisețul Țării Moldovei — și Nr. 4 V. Alexandri: *Pasteluri.*

Ambele ediții au apărut sub îngrijirea dlui Ion Pillat cu părți introductive bine ticluite. Broșurile apărute în colecția «Pagini Alese» sunt de-o valoare neprețuită. Se recomandă bibliotecilor școlare. Prețul unui număr 12 Lei.

— Nicolae Nistor: „Spiru Haret“ Personalitatea d-lui revizor Nistor, este binecu-

noscută învățătorilor din Sălaj unde a muncit cu cinste și demnitate o serie de ani. Conferința ținută de d-sa în congresul învățătorilor din jud. Turda, la 18 Decembrie 1932 despre omul școlii, *Spiru Haret*, a fost tipărită de Asociația județeană într-o broșură, care face cinste oricărei biblioteci școlare.

O recomandăm cu toată căldura. (D. M.)

— *Manual pentru Școlile de copii mici.* D-șoarele Maria și Elena Tomoșoiu, Conducătoare la Grădinele de copii mici No. 1 și 5 din Arad, ne aduc la cunoștință că au întocmit un manual pentru școlile de copii.

Ministerul ținând seamă că asemenea lucrări lipsesc și ar fi de mult folos elevilor, recomandă acest manual tuturor Conducătoarelor de Grădini de copii însă fără nici o obligație.

— *Gheorghe Oprescu: „Ora povestirilor folositoare.* Având în vedere circulara Ministerului Nrul 163307—1931, care privește «Ceasul de șezătoare» obligatoriu în învățământul primar, învățătorul Gh. Oprescu dela Valea Măcrișului, județul Ialomița, a tipărit un manual intitulat «Ora povestirilor folositoare», cu bucăți din cei mai buni autori români, pe care Ministerul îl recomandă pentru bibliotecile școlare. Veți comunica școalelor din județ, fără a fi obligate, dacă vor să-și procure cartea să se adreseze Dlui Gh. Oprescu,

învățător în comuna Valea Măcrișului, jud. Ialomița, Oficiul Urziceni, trimițând costul pe 40 Lei.

— *Albume în culori.* În editura «Adevărul» din București (Str. Const. Mille 5—9) s'a tipărit pentru educarea copiilor patru albume în culori: Corina în vacanță, Dănel în vacanță, Neață în Africa și Pășaniile Luței. Primele 2 albume costă 35 Lei exemplarul și cele două din urmă câte 30 Lei. Ministerul recomandă aceste albume școalelor primare și grădinelor de copii din Țară pentru bibliotecile școlare și premii, însă fără să le impună nimănui.

— *Simionescu-Sadoveanu: „Să ne cunoaștem țara și neamul”* Ministerul Instrucțiunii în dorința ce are de a înlesni cunoștința folositoare pentru elevii cursului primar cât și a știutorilor de carte, a încuviințat să se tipărească broșura «Să ne cunoaștem țara și neamul» de Dnii: Mihail Sadoveanu, Ioan Simionescu și Izabela Sadoveanu. Se poate servii bibliotecile școlare și populare și are menirea de a complecta și ilustra cele învățate în orele de curs cu elevii dela clasa III-a până la clasa VII-a primară. Ministerul recomandă această broșură, fiind un mijloc de cultură națională. Doritorii o pot procura adresându-se D-nei Izabela Sadoveanu Str. Cobălcescu No. 28 București. Costul exemplarului de peste 250 pagini este de 100 Lei.

— *Darius Pop*: „*In ultimul moment*“ *Comedie într'un act*. Editura autorului, Satu-Mare 1933 — 32 pagini, 25 lei.

În seria operelor colegului nostru Darius dela Satu-Mare, recenta lucrare cu titlu de mai sus îmbogățește cu o pierlă prețioasă literatura noastră populară. Într'un stil ușor, atractiv ne prezintă o scenă din intrigile vieții dela țară, ilustrând cât nu se poate mai bine, mentalitatea și manifestările sufletului țărănesc în toate nuanțele sale.

Prin persoanele *Trofim Anhidim*, țăranul zgârcit, *Saveta*, soția lui, *Flora*, cocoană (crezută văduvă de războiu) *Ghinion Simion*, înaltul funcționar, *Traian* și *Măriuța*, ne zăgrăvește un fidel tablou a concepției țărănești.

Acest teatru ușor și distractiv, deși în formă de comedie, este preserat cu momente pline de duioșie și chiar de tragedie, eșind ca o izbucnire finală concluzia moralizatoare, care te lasă adânc impresionat până la lacrimi și cu un sentiment plin de satisfacție.

În urma acestor calități superioare, se recomandă călduros tuturor școalelor, ca un teatru desăvârșit pentru necesitățile sufletești dela țară. (D. M)

— *G. Roiban*: „*Stropi de sânge* (*Icoane din războiul întregirii*)“ Editura autorului *Str. Deșteptării 3, T-Severin*, 80 pag. 14 Lei.

Între scriitorii noștri sunt și câțiva învățători. Se re-

marcă în mod deosebit mehedințeanul George Roiban. Deși numele său nu e cunoscut pretutindeni, are lucrări care, altuia, lipsit de excesiva sa modestie, de mult i-ar fi dus faima dela un capăt la altul al țării. Câți dintre noi nu s'au însufleșit în ajunul războiului căutând tumultuosul marș „*La Turda*“ (muzica de *V. Buică*), ale cărui versuri au jâșnit din sufletul îmbătat de dragoste de neam al lui *George Roiban pe când nu era decât elev al Școlii Normale din Severin*? Cum se înalță în zărilor albastre cântecul ciocârliei, așa s'a înălțat cântarea noastră tinerească spre crestele Carpaților.

La acordurile inspirate ale marșului «*La Turda*» ne-am risipit pela regimentele noastre patruzeci de băieți plini de îndrăsneală și de încredere. Inchid ochii să-i mai văd încă odată, plini de viață și de voie bună pe acei cari au căzut în Dobrogea, în Carpați, în Ardeal.

Ceialalți ne-am căutat unii pe alții, la sfârșitul tragediei, cum se caută frații. Pe Roiban l-am găsit în închisoarea comandaturii germane dela Severin, slăbit de suferința ranelor, condamnat la moarte după reîntoarcerea depe frontul din Moldova. Ne înbrățișam cu ochii și-i șopteam cuvinte de mângâiere sub privirea obosită și descurajată a sentinelei germane. Peste câteva zile oștile franceze erau la T.-Severin și Roiban liber... De atunci își

risipește scrisul prin reviste, mai ales prin cele oltenesti și redactează revista învățătorilor mehedințeni.

Și-a adunat în volum și o parte din versuri.

În «Stropi de sânge» publică pagini de proză, duioase amintiri din luptele date în Dobrogea, pe Neajlov sau în Moldova.

Sunt lucruri trăite, simțite și înfățișate cu multă pricepere în tainele scrisului. De aceea lectura e cât se poate de antrenantă și nu puține sunt paginile care emoționează adânc pe cititor.

«Satul și Școala» (D. G.)

— „Cuvântul Învățătorilor“
Conducerea Asociației generale a învățătorilor din România a făcut să apară foaia „Cuvântul Învățătorilor“.

În fruntea acestei gazete (Anul 1, No. 1) se explică rolul acestei foi astfel:

«De mult plănuiam apariția unei organ de publicitate al Asociației noastre sub formă de ziar. I-am simțit nevoia în atâtea împrejurări și ne-am dat seama nu odată, de ce imens folos poate fi în acțiunea ce desfășurăm pentru apărarea școlii poporului. Și iată acum ia ființă, urmând să apară de două ori pe lună deocamdată, dar cu

speranța că foarte repede va deveni foaie săptămânală.

„Cuvântul Învățătorilor“ va sta în serviciul culturii poporului susținând cu energie interesele învățământului și ale slujitorilor săi. Va lovi fără cruțare în ori cine se va face vinovat față de școala țării.

Va desbate în coloanele sale toate chestiunile ce frământă gândirea învățătorească. Va căuta să trezească cel mai viu interes al opiniei publice pentru înstituiția școlii, de care e strâns legat progresul societății și întreg viitorul neamului.

Va apăra Asociația de orice încercare menită să o înstrăineze de scopurile sale, orice tentativă de a-i distruge unitatea și solidaritatea. Cu aceste gânduri pornește la luptă «Cuvântul Învățătorilor».

Colegii sunt rugați să facă abonamente la «Cuvântul Învățătorilor» și să caute a abona și părinții copiilor, obișnuindu-i pe aceștia a citi și a comenta articolele. În acest fel, credem noi, că vom izbuti să legăm și mai mult familia de școală și să creem învățătorului și școlii primare în sate, o considerațiune și o autoritate moralăsuperioară celor de astăzi.»

**Biblioteca
de imprumut
„Luceafărul”**

Oferă cititorilor ei cele mai de seamă opere ale scriitorilor români și streini contemporani. — Inscriseri se pot face în orice zi, pe lângă depunerea unei garanții de 200 lei. Taxa per volum 5 lei

INFORMAȚIUNI

— Mulțumim tuturor prietenilor și colaboratorilor pentru felicitările de Sărbătorile Învierii. —

— Asociația Inv. din jud. Sălaj, — și-a ținut adunarea generală în Sala festivă a Prefecturii județene din Zălau, la 6 Mai, a. c. conform programului publicat în Nrul 4 al revistei. Au participat un număr de peste 200 învățători. Au conferențiat dl. *Coriolan Ilieș* inv. în Supurul de jos, despre: „*Scopul urmărit de organizația noastră profesională, mijloacele prin care se va atinge acest scop*” și dl. *Ioan Ardeleanu sen.* inv. Siciu despre: „*Istoria învățământului românesc în Sălaj.*”

Ambele conferințe au fost lucrate cu multă competență, atingând cel mai înalt nivel.

S'a ales apoi noul Comitet și comisia de cenzori. Alegerea a decurs într'un spirit destul de agitat. S'a dat lupta între două grupări «fineri» și «bătrâni». Cu acest prilej s'a expedit dlui D. V. Toni, președintele Asociației generale a învățătorilor, următoarea telegramă:

«Învățătorii din jud. Sălaj, întruniți în adunare generală anuală la Zălau, în ziua de 6 Mai a. c., m'au însărcinat și autorizat să vă aduc la cunoștință felicitările sincere ale lor pentru succesele ob-

ținute prin stăruința de fier a dvs., pentru asigurarea drepturilor noastre mutilate de toate guvernele care se perindă la cârma țării și vă asigură de toată simpatia și devotamentul ce vă poartă.

Ei sunt alături de dvs. și vă vor nrma în toate acțiunile din prezent și viitor, pentru bunăstarea și prosperarea școlii românești și a învățământului popular.»

— Direcțiunea învățământului primar, din ministerul instrucțiunii a trimis un ordin circular tuturor învățătorilor prin care le pune în vedere să participe la «săptămâna mamei și a copilului».

— Ministerul instrucțiunii a hotărât de acord cu ministerul domeniilor ca în cursul vacanței din vara aceasta, învățătorii să țină cursuri de îndrumare în agricultură și pedagogie.

Cursurile se vor ține de specialiștii ministerului agriculturii dela inspectorate, școli, serviciile agricole și Camerele de agricultură. Ele vor dura 20 de zile, auditorii fiind supuși regimului de internat.

Programa cursurilor se va stabili ulterior, de acord cu ministerul agriculturii.

— Surplusul de învățători După datele statistice adunate la ministerul de instruc-

ție, în Iunie viitor vor absolvi școalele normale 1786 băieți, 1147 fete, 264 conducătoare, în total 3197 și 487 seminariști.

La acest număr de noi învățători se adaugă cei 5300 absolvenți ai școalelor normale din seriile anterioare rămași neplasați și ajungem la un număr de 8497 de postulanți. Dintre aceștia nu vor putea fi plasați decât maximum două mii și aceștia prin suplینire.

— **Repartizarea inspectorilor învățământului primar**
Inspectorii generali ai învățământului primar cu începere dela 1 Mai, vor avea controlul învățământului primar pe județe, după cum urmează:

D. P. Cumpănici, va avea județele: Hotin, Soroca, Bălți Orhei, Lăpușna cu municipiul Chișinău: Tighina, Cahul, Ismail și Cetatea-Albă.

D. Gh. Tălbure, județele: Severin, Caraș, Timiș-Torontal, Arad, Bihor, Satu-Mare și Maramureș.

D. Traian Șuteu județele: Cluj, Someș, Năsăud, Mureș, Turda, Târnăva-Mare, Târnăva-Mică, Sălaj.

D. Petre Petrescu, județele: Hunedoara, Alba, Sibiu, Făgăraș, Brașov, Trei-Scaune, Ciuc, Odorhei.

D. I. G. Nicolaescu, județele: Mehedinți, Gorj, Vâlcea, Dolj, Romanați, Olt.

D. Moise Marinescu, județele: Argeș, Mușcel, Dâmbovița, Teleorman, Vlașca, Ilfov Ialomița.

D. Gh. Simeon, județele:

Tulcea, Constanța, Caliacra, Durostor, Prahova, Buzău, R.-Sărat, Brăila, Covurlui, Tutova, Tecuci, Fălciu Puțna.

D. D. Bejenaru, județele: Cernăuți, Storojineț, Rădăuți, Suceava, Câmpulung, Dorohoi, Botoșani, Iași, Roman, Vaslui, Băia, Neamț, Bacău.

Învățământul primar al capitalei va fi inspectat de toți inspectorii generali primari.

— **Ministerul instrucțiunii** a dat o decizie prin care se suspendă dispozițiile art. 153 din regulamentul de funcționare a școalelor secundare, (examenul de diferență dela cursul complimentar primar, la gimnaziul cu trei clase) până la coordonarea cursului primar cu gimnaziul.

Deasemenea se suspendă și dispozițiile art. 155 din acelaș regulament (examenul de diferență dela școalele practice la gimnaziu).

— **Timbrarea actelor.** — În conformitate cu ultimele dispozițiuni ale Legii timbrului fiscal, facturile și chitanțele de orice natură trebuiesc timbrate în modul următor:

Lei: 2 ‰ (mie) pentru taxa de factură și Lei 1,4 ‰ (sută) pentru taxa de înregistrare.

Exemplu: La o factură de 5430 lei se va calcula astfel:

$$\begin{array}{r} \text{I. } 5430 \times \\ \underline{0,002} \end{array}$$

10,860 lei adică timbru fiscal de factură de 11 lei plus 1 timbru de aviație 2 lei.

$$\begin{array}{r} \text{II. } 5430 \times \\ \underline{0,014} \end{array}$$

76,020 lei, adică timbru

fiscal de înregistrare este de lei 77.

Fracțiunile se rotunjesc în plus. Totalul timbrelor fiscale la factura de 5.430 lei va fi de : 77 plus 11 plus 2 = 90 lei.

Copiile nu se timbrează.

Dăm aceste lămuriri pentru a se avea în vedere la timbrarea actelor dela Contul de gestiune.

— **Reducere de 50% pentru excursiunile școlare.** În urma intervenției Ministerului Direcțiunea Generală C. F. R. (Direcțiunea Comercială) cu adresa No. 45739 din 24 Aprilie 1938, ne face cunoscut că, pentru excursiunile școlare în grupuri de cel puțin 5 elevi precum și a unui conducător de fiecare grup, se acordă 50% reducere din taxele tarifare pe distanța întregă, pe baza unor certificate emise de Inspecțiunea de mișcare C.F.R. București.

Excursiunile trebuiesc însă aprobate de Ministerul Instrucțiunii.

— **O bună inițiativă.** Un comitet de intelectuali din Oradea, a luat frumoasa și greaua inițiativă de-a redacta și edita un *Almanah al Crișanei și Maramureșului*, cuprinzând județele Bihor, Arad, Sălaj, Satu-Mare și Maramureș. O lucrare mai vastă care să cuprindă istoricul și situația generală a acestor două provincii de frontieră din toate punctele de vedere cultural, social și politic. Lucrarea este

proiectată în 3 volume de format mare de album (30×24 cm.) — În partea I-a va cuprinde istoricul și situația generală a fiecărui județ, urmând apoi fotografiile și biografia șefilor de autorități și a reprezentanților din fiecare provincie. Facem un apel călduros către toți membrii corpului didactic primar, să adune materialul necesar în cel mai scurt timp posibil (fotografii, vederi și date, etc.) care să ajute la reprezentarea cât mai bine a învățământului primar din Sălaj în acest almanah. Materialul adunat se va înainta Revizoratului în termen de 15 zile. Lucrarea în 3 volume va costa Lei 1200 plătit în 3 -5 rate lunare. Această lucrare e menită să aducă servicii pentru apărarea și afirmarea cauzei românești față de orișice atacuri străine. De aceea colaboratorii noștri cari se vor distinge în concursul dat spre scopul amintit, aduc un dublu aport cauzei noastre naționale aci la frontiera etnică și politică.

— **Învățătorii reușiți la examenul de înaintare pentru gr. II. din Sălaj.** La examenul ținut sub președinția D-lui profesor universitar Ghidionescu au reușit : 1. Trifu Alexandrina, Jibou ; 2. Romocea Victor, Biușa ; 3. Cruceanu Sava, Pereceiu ; 4. Dimitriu Paul, Năpradea ; 5. Curea Maria, Maeriște ; 6. Zaharie Gheorghina, Carei ; 7. Grama Luiza, Carei ; 8. Dimitriu Aurelia, Năpradea.

Buletinul Revizoratului școlar al jud. Sălaj.

(Circularele se vor înregistra imediat, comunica tuturor membrilor corpului didactic și executa întocmai).

No. 3144—1933. — **Rapoarte despre sădirea pomilor.** Onor. Minister cu ord. No. 57654—1933 ne comunică că, Casa Pădurilor cerând date privitoare la ziua sădirii pomilor, punem în vedere școalelor primare din județ, să trimită rezultatul zilei din a. c. la direcția Educației Poporului, cu arătarea numărului participanților, numărul pueților sădiți și ce anume soiuri s'a plantat.

No. 3626—1933. — **Instituire de premii pentru fluturii ce se vor distruge de elevii școlilor primare.** — Urmare la ordinul nostru No. 3020—1933, comunicăm în copie adresa No. 568 a onor. Camerei de Agricultură din Zălau, spre știre și conformare: „Avem onoare a Vă comunica că în acest an vom avea o mare invazie de omizi și fluturi și dacă nu vom lua măsuri din timp pentru stârpirea lor, pe lângă că nu vom avea recolte de fructe, dar ne vor distruge livezile de pomi, cauzând pagube însemnate. Pentru stăvilirea acestei calamități, vă rugăm a ne da tot concursul și a dispune școlilor primare din județ să îndemne elevii la stârpirea omizilor și mai târziu a fluturilor, explicându-le pagubele cauzate de acestea, ce din an în an fac tot mai mari ravagii în livezile de pomi ale sătenilor, cari rămân refractari față de îndrumările Camerei. Totodată Vă rugăm a cunoaște că Camera a instituit premii de câte 1 Leu pentru fiecare 100 fluturi ce se vor distruge de elevii școlilor primare. Plata acestor premii se va face de către Cameră la finele lunii August contra unei chitanțe în dublu exemplar, semnată de beneficiar și însoțită de un proces verbal dresat de către dl director al școlii primare și un învățător, prin care să se constate no. fluturilor omorâți și suma ce revine fiecăruia.

No. 4100—1933. — **Recensământul copiilor în vârsta de școală.** — Facem cunoscut tuturor directorilor școalelor primare de stat și în lipsa acestora, direcțiilor școalelor particulare-confesionale, că li s'au expediat imprimatele necesare pentru facerea recensământului copiilor în vârstă de școală ce aparțin circumscripțiilor respective. În legătură cu aceasta atragem atențiunea tuturor directorilor, însărcinați în calitatea de șefi ai circumscripțiilor școlare, de a studia temeinic instrucțiunile imprimate pe formulare și a se conforma întocmai tuturor dispozițiilor cuprinse în art. 19—26 inclusiv din Regulament. În caz că imprimatele trimise sunt insuficiente, se va dubla liniatura. Lucrările se vor face temeinic. Fiecare Șef de recensământ trebuie să cunoască clar situația tuturor copiilor obligați la școala din

circumscripția sa, pe răspundere proprie. Termenul de înaintare luna Iunie.

No. 4012—1933. **Examinarea elevilor dela școalele particulare (confesionale).** *Către toate școalele particulare — confesionale — din județ.* Ordinul nostru circular publicat în No. 4 al revistei cu privire la examinarea elevilor dela școalele confesionale, potrivit ordinului Ministerial No. 41036 4 Mai 1933 se completează cu următoarele dispoziții: Examinarea și promoțiunea elevilor dela școlile ce urmează să treacă examen de Stat, se vor face în conformitate cu art. 152 și următoarele din Regulamentul Legii Inv. Particular (M. O. No. 57 din 1926), cu adaosul că probele scrise vor fi în număr de trei: *din Limba Română, din Limba de predare a școlii și din Aritmetică.* Probele scrise nu sunt eliminatorii. Subiectele se vor hotărî cu un sfert de oră înainte de începerea fiecărei probe scrise, de către membrii comisiei, prin bună înțelegere, prin încheiere de proces-verbal și în vederea unui lucru de o oră pentru fiecare obiect. Lucrările se vor cerceta în comisiune, fiecare membru (președinte și învățători) va scrie pe teză nota dată de el și va semna. Lucrările se păstrează în arhiva școlii timp de un an. Intro zi se vor examina cel puțin 40 elevi. Președintele va trece în matricola școlii particulare notele obținute de fiecare elev, va face mediile respective, va încheia situațiunea elevilor și va semna fiecare pagină a matricolei, aplicând sigilul școlii sale. *Va întocmi apoi un catalog al elevilor înscriși, care va cuprinde datele din fruntea paginei matricolare, clasa, notele examenului, mediile situațiunii (promovat, repetent.) Aceste tablouri dinpreună cu procesele-verbale încheiate în fiecare zi de examen, se vor înainta Revizoratului școlar în termen de 8 zile dela examen care le va păstra în arhivă.* Cheltuelile de deplasare ale delegațiilor din alte localități cad în sarcina școlilor respective unde se țin examene. Urmează tabloul școlilor și a delegațiilor cu termenele examenelor (datele toate sunt în luna Iunie.)

1. Acâș, ref., Andrei Sabou, Acâș, 12—14; 2. Aghireș, ref., I. Codreanu, Zălau, 9; 3. Archind, ref., D. Gozariu, Coșeu, 1; 4. Adoni, ref., V. Pinteș, Adoni, 12; 5. Adoni, rom. cat., V. Pinteș, Adoni, 13; 6. Andrid, ref., Const. Albu, Andrid, 12—14; 7. Bogdand, ref., Simion Budea, Hodod, 13—15; 8. Borla, ref., L. Șaerli, Borla, 13—15; 9. Berea, ref., Ilie Chereji, Ciumești, 14; 10. Bervenii, ref., Gheorghe Jussel, Urziceni, 12—15; 11. Camăr, ref., Gh. Peneș, Camăr, 9—10; 12. Carei, ref., Aug. Creșpoi, Carei, 1—3; 13. Carei, rom. cat. germ., Aug. Creșpoi, Carei 7; 14. Carei, germ. magh., Aug. Creșpoi, Carei, 13—15; 15. Carei, izr. vech., Aug. Creșpoi, Carei, 9—10; 16. Carei, izr. nouă, Aug. Creșpoi, Carei, 11; 17. Carei, gr. cat. rut., Aug. Creșpoi, Carei, 12; 18. Căpleni, ref., Ioan Silaghi, Căpleni, 7; 19. Căpleni, rom. cat., Ioan Silaghi, Căpleni, 9—11; 20. Cățăluș, ref., Vasile

Pordea, Cățăluș, 7; 21. Cămin, rom. cat. germ., Ioan Silaghi. Căpleni, 13—15; 22. Cehul-Silv., rom. cat., Paul Miclea, Cehul-Silv., 12; 23. Crasna, rom. cat. Aurel Iepureanu, Crasna, 7; 24. Crasna, ref., Aurel Epureanu, Crasna, 9—12; 25. Cristuri-Crișeni, ref., D. Mărgineanu, Zălau, 6—7; 26. Coșeiu, ref., D. Gozariu, Coșeiu, 14; 27. Chereușa, ref., Petru Marchiș, Santău, 12; 28. Cheșereu, ref., Ioan Covaciu, Valea lui Mihai, 1; 29. Cheșereu, rom. cat., Ioan Covaciu, Valea lui Mihai, 2; 30. Curtuiușeni. ref., Ioan Aciu, Curtuiușeni, 12—14; 31. Cehăluțiu, ref., Ioan Labo, Cehăluțiu, 12—14; 32. Carastelec, rom. cat., Gh. Perneș, Camăr, 11—15; 33. Ciumești, rom. cat., Ilie Chereji, Ciumești, 9—12; 34. Deja, ref., Andreiu Ignea Chieșd, 13—15; 35. Dioșod ref., Alex. Vass, Dioșod, 13—15; 36. Doba Mare, ref., Andrei Ignea, Chieșd, 6; 37. Doba Mică, ref., Andrei Ignea, Chieșd. 7; 38. Dobra, ref., Traian Cionfi, Hurezul Mare, 12—15; 39. Domănești, ref., Emil Hatoș, Domănești, 13; 40. Gârceiu, ref., Ioan Codreanu, Zălau, 7; 41. Galospetreu, ref., Iosif Pop, Galospetreu 12—13; 42. Ghenciu, ref., Vasile Tătar, Ghenciu, 3—11; 43. Ghilvaciu, rom. cat. germ., Ștefan Hager, Ghilvaciu, 12; 44. Guruslău, ref., Petre Marian, Badon, 6—7; 45. Foeni, rom. cat. germană, Iosif Mantz, Foeni, 11—15; 46. Hodod, luterană germ. M. Orendi Hodod, 6—7; 47. Hodod, ref. maghiară, S. Budea, 6—7; 48. Hurez, rom. cat. germ., Traian Cionfi, Hurezul-Mare, 11; 49. Irina, ref. magh., Sabin Poduțiu, Irina, 9; 50. Ieșmir, ref. magh. Ioan Zdritea. Porți, 9—10; 51. Leleiu. ref. magh., Emanuil Pop, Leleiu, 10; 52. Mânău, ref. magh., Petre Tarța, Mânău, 11; 53. Mecentiu, ref. magh., Alexandru Șimonca, Mecentiu, 13; 54. Mecentiu, rom. cat., A. Șimonca, Mecentiu, 14; 55. Mihăeni, ref., D. Onac, Mihăeni, 13—15; 56. Mineu, ref., Gh. Topan, Mineu, 10; 57. Moftinul Mare, rom. cat. germ., M. Kăder Moftinul Mare, 9—10; 58. Moftinul Mic, ref. maghiară, Ioan Rațiu, Moftinul Mic, 11; 59. Naimon, ref. magh., Andrei Ignea Chieșd. 12; 60. Nușfalău, ref. magh., I. Rogneanu, Nușfalău, 15; 61. Otomani, ref. magh., I. Mureșanu, Sălacea, 1—2; 62. Panic, ref. magh., Iuliu Șinca, Panic, 12—13; 63. Pătal, ref. magh., Alex. Sabou Fr., Pătal, 12—13; 64. Pătalusa, ref. magh., Sabou Fr. Pătal, 11; 65. Pătalusa, rom. cat., Sabou Fr. Pătal, 10; 66. Petrești, rom. cat. germ., Gh. Jussel, Urziceni, 1—3; 67. Pelea-Becheni, ref. magh., Coriolan Pop, Silvaș, 12; 68. Pir, ref. magh., Gh. Rebeleş, Pir. 12—15; 69. Pișcolț, ref. magh., Nicolae Chirvai, Pișcolț, 6—7; 70. Recea, ref. magh., Traian Hendea, Vârșolțiu, 6; 71. Săcășeni, ref. magh., Vasile Radu, Săcășeni, 6—7; 72. Santău, ref. magh., Petre Marchiș, Santău, 5; 73. Santău, rom. cat. germ., P. Marchiș, Santău, 6—7; 74. Sanislău, rom. cat. Ștefan Șestac, Sanislău, 11—14; 75. Sanislău, ref. magh., Ș. Șestac, Sanislău, 15; 76. Sălacea, ref. magh., Iosif Mureșanu, Sălacea, 5—7; 77. Sălacea, rom. cat., I. Mureșanu, Sălacea 11—

13; 78. Sălățiș, ref., Vasile Chiș, Sălățiș, 13; 79. Sărăuad, ref., Vasile Ardeleanu, Sărăuad, 14; 80. Sâncraiu-Silv., ref., Andrei Ignea, Chieșd, 9; 81. Ser, ref., A. Ignea, Chieșd, 10—11; 82. Sudurău, ref., Petre Varhianoschi, Sudurău, 12; 83. Șimleul-Silv. ref. Simion Oros, Șimleul-Silv., 6—7; 84. Șimleul-Silv., rom. cat. S. Oros, Șimleul-Silv., 9—11; 85. Șimleul-Silv., izr., S. Oros, Șimleul-Silv., 12—13; 86. Șimian, ref. magh., Augustin Pop, Șimian, 12; 87. Șimian, rom. cat. A. Pop, Șimian, 13—14; 88. Tarcea, ref., Aurel Pop, Tarcea, 12; 89. Tășnad, ref., Gh. Nichita, Tășnad, 11—12; 90. Tășnad, rom. cat. Gh. Nichita, Tășnad, 13—15; 91. Tiream, rom. cat. germ., Iosif Mantz. Foeni, 5—7; 92. Țicău, ref. magh. L. Czirjak, Țicău, 9—10; 93. Ulmeni, ref. magh., Ștefal Setel, Ulmeni, 9—10; 94. Urziceni, r. cat. germ., Gh. Jusel, Urziceni, 6—7; 95. Valea lui Mihai, rom. cat. I. Covaciu, Valea lui Mihai, 11; 96. Valea lui Mihai, ref., I. Covaciu, Valea lui Mihai, 13—15; 97. Valea lui Mihai, izr. I. Covaciu, Valea l. Mihai, 6—7; 98. Vârșolțiu, ref., Traian Hendea, Vârșolțiu, 9—10; 99. Valea Ungurului rom. cat. slovacă, Ioan Rogneanu, Nușfalău 1—3; 100. Verveghiu, ref. magh., V. Chișiu Sălățiș 2—3; 101. Zăuan, ref. magh., I. Rogneanu, Nușfalău, 13—14; 102. Zălau, ref. magh., Alexandru Pop, Zălau, 12—15; 103. Zălau, rom. cat. I. Codreanu, Zălau, 12.

No. 4138—1933. **Situația copiilor neînscriși la școală.** Invităm pe toți d-nii directori școlari șefi de recensământ să ne înainteze până la 15 Iunie un tablou al tuturor copiilor din perioada obligativității (7—16 ani) aparținători circumscripției lor cari n'au fost înscriși în acest an școlar la nici o școală primară din localitate. În dreptul fiecăruia se va indica vârsta, numele părintelui și motivul (urmează școala secundară, unde și care clasă; instrucție în familie, clasa, etc.) prentur care n'a fost înscris.

No. 4139—1933. „**Gazeta de Vest**“ Oradea. Ziar cotidian pentru apărarea și promovarea intereselor naționale. **Abonamentul anual pentru Comitetele școlare numai 500 lei.** Recomandăm să se aboneze toate școlarele din județ.

Rev. școl., D. MĂRGINEANU.

Comitetul școlar al jud. Sălaj.

No. 678—1933.

Intocmirea conturilor de gestiune pe anul financiar 1932

Urmare la ordinul nostru No. 1394—1932, facem cunoscut tuturor comitetelor școlare că li s'au expediat imprimatele necesare pentru întocmirea conturilor de gestiune al căror cost este

achitat din fondurile Comitetului școlar județean.

În legătură cu aceasta comunicăm că celelalte imprimări auxiliare — necesare — (borderouri, inventar, etc.) se pot completa pe cele vechi, din trecut. Conturile de gestiune se vor alcătui în trei exemplare (1 original și 2 copii, dintre care se vor înainta pentru verificare 2 exemplare (originalul și 1 copie) și 1 exemplar se va păstra în arhivă.

Actele justificative se vor timbra legal.

Termenul de înaintare 15 Iunie a. c.

Ca o completare a instrucțiunilor anterioare și pentru uniformizare a normelor și criteriilor călăuzitoare la întocmirea acestei lucrări, accentuăm că, *cheltuielile făcute fără acoperirea încasărilor nu se vor trece în contul de gestiune* urmând ca actele lor să se treacă în gestiunea anului curent 1933—34 iar ordonanțele lor emise în exercițiul expirat se vor anula și reordonața din nou în gestiunea acestui an. Până la ordonanțare actele justificative se păstrează ca acte de portofoliu.

Președinte :
Ioan Deleu.

Secretar — Revizor școlar :
D. Mărgineanu.

Asociația inv. din jud. Sălaj.

No. 37—1933.

Circulară.

Pentru luarea la cunoștință de către membrii, publicăm :
Comitetul central, în ședința sa din 5 Mai a. c. căutând să purifice situația materială a Secției, a luat în cercetare minuțioasă tablourile subsecțiilor asupra taxelor restante către Asociație și a constatat următoarele :

1. Taxe incasabile.

1.	In subsecția Valea lui Mihai, restante	Lei	800
2.	» » Jibou »	»	2.850
3.	» » Zălau »	»	7.342
4.	» » Șimleu »	»	300
5.	» » Supurul de jos »	»	3.627
6.	» » Crasna »	»	1.600
7.	» » Carei »	»	8.600

Total Lei 25.119

Situația din subsecțiile Tășnad și Cehul-Silvaniei nu se cunoaște, căci dela aceste subsecții nu a intrat la biurou tablourile cerute.

2. Taxe neincasabile (radiate).

Sunt radiate taxele următorilor foști membrii, cari s'au depărtat din județ în locuri necunoscute, au decedat sau au trecut la penzie.

1. *In subsecția Zălau*: Florica Sabadăș 150 lei, Ioan Maței 549, Ilie Ariciu 229, Mihai Terheș 210, Dudaș Ecaterina 310, Aug. Crișan 110, Ioan Gozman 400, Makai Adalbert 200, Kovács Alexandru 200, Nicolae Nistor 249, Victoria Luca 200, Leontina Maior 310, total 3122 lei.

2. *In subsecția Supurul de jos*: Ioan Talpoș 50 lei, Vasile Ardelean 148, Mureșan Ioan 200, Mureșan Anușa 300, Victor Pop 570, Grigorie Moș 211, Nicolae Mureșan 100, Emilia Lomonțiu 50, Ioan Răcar 100, Ludovica Pop 100, Iosif Forró 100, Florica Pop 98, Ioan Iancu 50, total 2077 lei.

3. *In subsecția Crasna*: Nicolae Pop 100, Gabriela Feldrihan 100, Maria Pop 100, Ioan Fărcaș 200, Ioan Dracșineanu 100, Dna Pinteia 100, total 700 lei.

4. *In subsecția Carei*: Ana Bartha născ. Kollmann 100 lei, Săucan Maria 200, Elena Pop 200, Zancu Silvia 300, Vălean Vasile 100, Magyar Valeria 465, Kind Elisabeta 300, Petrovici Veronica 100, Balint Iulia 300, Margareta Soproni 300, total 2365 lei.

Situația din subsecțiile Tășnad și Cehul Silvaniei, nu se cunoaște, neavând tablourile cerute.

Suma totală a radiierilor face: Lei 8264.

În numărul viitor al revistei vom începe publicarea membrilor, cu numele și suma cu care restează, pe subsecții, conform hotărârei publicată cu Circulara noastră No. 126—1932. (Școala Noastră No. 1—2933).

Șimleu. la 8 Mai 1933.

Președinte,
Simion Oros.

NOTĂ. Raportul general de activitatea Asociației, din lipsa de spațiu, se va publica în numărul viitor.

Redactor responsabil: D. Mărgineanu.

Tipografia „LUCEAFĂRUL“ (propr.: G. Avram) Zălau, Telefon No. 10